

POSTANOWIENIE

Dnia 29 listopada 2017 roku

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Cezary Olszewski (spr.)
Sędziowie	SSO Elżbieta Iwona Cembrowicz SSO Alicja Wiśniewska
Protokolant:	st. sekr. sąd. Ewa Andryszczyk

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2017 roku w Suwałkach

na rozprawie

zażalenia **M. B. na odmowę dokonania czynności notarialnej**

przez Notariusza H. A. prowadzącą Kancelarię Notarialną w S.

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSO Cezary Olszewski SSO Elżbieta Iwona Cembrowicz SSO Alicja Wiśniewska

Sygn. akt I Cz 360/17

UZASADNIENIE

Wnioskodawca M. B. w dniu 10 września 2017r złożył zażalenie na odmowę dokonania czynności notarialnej polegającej na sprostowaniu aktu notarialnego Rep. A Nr. (...)2017r. sporządzonego przez Notariusza H. A. w kancelarii notarialnej w S.. Wskazał, iż w akcie tym popełnione zostały błędy rachunkowe i oczywiste omyłki co skutkowało naruszeniem art. 80 ,81,81a, 82, i 83 ustawy prawo o notariacie.

Uzasadniając swoje stanowisko skarżący podniósł, iż w dniu 26 maja 2017r został sporządzony akt notarialny o dział spadku po A. B. przy czym dotyczył on udziałów posiadanych przez J. B. s. J. , Z. M. M. D. (1) oraz wnioskodawcy M. B.. W § 8 aktu notarialnego uwzględniono jedynie udział wnioskodawcy w wysokości 3/16 określając jego wartość na 22 500 zł , a nie uwzględniono posiadanego udziału 4/16 odziedziczonego po ojcu J. B. , który z kolei swój udział odziedziczył po żonie A. B.. Wnioskodawca wywodził, iż według zapisów aktu notarialnego każdy z uczestników posiadał udziały w wysokości 3/16, co w przypadku 4 uczestników czynności dało sumę udziałów 12/16 (4 x 3/16 = 12/16), to co się stało z pozostałymi 4/16 i od kogo je nabył wnioskodawca.

Mimo kierowanych próśb o sprostowanie przedmiotowego aktu notariusz udzielała wymijających odpowiedzi i nie dokonała czynności zgodnie z oczekiwaniem wnioskodawcy. Wskazując na powyższe wnioskodawca domagał się spowodowania sprostowania przez notariusza wadliwego aktu.

W odpowiedzi na zażalenie notariusz H. A. przyznała, iż w dniu 26 maja 2017r sporządzony został akt notarialny, którego treścią było dokonanie działu spadku po A. B. w skład którego wchodził udział do 1/2 części nieruchomości objętej księgą wieczystą (...) z jednoczesnym podziałem majątku wspólnego zmarłych A. B. i J. B. w ten sposób, że udział do 1/2 części we współwłasności nieruchomości położonej w obrębie (...) G. , miejscowości G. nabył M. B.. Notariusz podniosła, że treść umowy o dział spadku była przez strony ustalona w zakresie warunków na jakich ma być dokonany dział w tym również w zakresie konsekwencji podatkowych.

Poprzednimi właścicielami nieruchomości byli J. i A. B. ,przy czym A. zmarła 28.10.2006 r. i spadek po niej na podstawie ustawy nabyli mąż J. B. w 1/4 części oraz dzieci J. B., M. B. , Z. B. i M. D. (2) po 3/16 części każde z nich – co wynika z postanowienia Sądu Rejonowego w Sejnach z 6.03.2008r sygn. akt I Ns 23/08

Z kolei J. B. zmarł 11.01.2016r i spadek po nim na podstawie testamentu nabył w całości syn M. B. – co wynika z postanowienia Sądu Rejonowego w Augustowie V Zamiejscowego Wydziału Cywilnego z siedzibą S. z dnia 29.12.2016r sygn. akt I Ns 12/16. Jak wskazała notariusz przedmiotem umowy o dział spadku był udział do 1/2 części nieruchomości stanowiący spadek po A. B., który to udział na skutek umowy nabył w całości M. B. za spłatami na rzecz pozostałych spadkobierców. Z tego też tytułu pobrała należne opłaty, zaś wartość przedmiotu umowy została określona przez strony umowy. Z uwagi na fakt, że w akcie nie popełniono żadnych omyłek notariusz nie znalazła podstaw do jego prostowania, przy czym informowała wnioskodawcę, iż w przypadku kwestionowania przez niego prawidłowości pobrania opłat może wystąpić on do urzędu skarbowego o ustalenie nadpłaty.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie uznać należało za niezasadne.

Zgodnie z treścią art. 83 § 1. Na odmowę dokonania czynności notarialnej osoba zainteresowana może wnieść, w terminie tygodnia od dnia doręczenia uzasadnienia odmowy, a gdy nie zażądała w przepisany termin doręczenia uzasadnienia odmowy - od dnia, w którym dowiedziała się o odmowie, zażalenie do sądu okręgowego właściwego ze względu na siedzibę kancelarii notariusza odmawiającego dokonania czynności notarialnej. Zażalenie wnosi się za pośrednictwem tego notariusza.

Sąd rozpoznaje zażalenie na rozprawie, stosując odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym – co wynika z § 1b tegoż artykułu.

W pierwszej kolejności należało zatem zbadać czy zażalenie wniesione 10.09.2017r. w sytuacji gdy akt notarialny sporządzony został 26.05.2017r, a dotyczące odmowy sprostowania tegoż aktu jest dopuszczalne i złożone z zachowaniem terminu tygodniowego określonego cytowanym wyżej przepisem.

O ile z treści przepisu wprost nie wynika czy odmowa sprostowania aktu notarialnego należy traktować jako odmowę dokonania czynności notarialnej, to w doktrynie ta kwestia nie budzi w zasadzie wątpliwości i przyjmuje się, że w przypadku gdy notariusz odmówi sprostowania aktu notarialnego, osoba zainteresowana może żądać rozstrzygnięcia tej kwestii przez sąd powszechny na podstawie art. 83 prawa o notariacie (tak K. S. – (...) 2015, Nr.3).

Co do terminu wniesienia zażalenia sąd uznał, iż został on dochowany, bowiem jak wynika z wyjaśnień notariusza, mimo że udzielała ona kilkakrotnie informacji wnioskodawcy o niezasadności jego żądań nie pouczyła go o trybie zaskarżenia bowiem nie traktowała swego stanowiska jako odmowy dokonania czynności notarialnej.

Podkreślić należy, iż zgodnie z treścią art. 82 pr. o. not. „osobę, której odmówiono dokonania czynności notarialnej, poucza się o prawie i trybie zaskarżenia odmowy. Osoba ta w terminie tygodnia od dnia odmowy dokonania czynności notarialnej może żądać na piśmie sporządzenia i doręczenia uzasadnienia odmowy. Notariusz sporządza uzasadnienie w terminie tygodnia od dnia otrzymania żądania”. Tak więc brak pouczenia (co notariusz przyznała) skutkowało tym, że termin do zaskarżenia odmowy wcześniej nie rozpoczął biegu.

Zgodnie z treścią art. 80§ 4 pr. o. not. § 4. „Notariusz może sprostować protokołem niedokładności, błędy pisarskie, rachunkowe lub inne oczywiste omyłki.....”

W sprawie niniejszej ustalić zatem należało czy dokonując zapisów w treści aktu notariusz dopuściła się wskazywanych w zażaleniu omyłek.

W ocenie Sądu takie omyłki w kwestionowanym akcie nie występują. Akt ten dotyczy działu spadku po zmarłej A. B., która pozostawała we wspólności małżeńskiej majątkowej z J. B. i byli oni właścicielami zabudowanej nieruchomości położonej w G. o powierzchni 0,1351 ha dla której prowadzona jest księga wieczysta (...). Na skutek zgonu A. B. spadek po niej stanowił udział w 1/2 do opisanej wyżej nieruchomości i odziedziczyli go z mocy ustawy mąż w 1/4 części oraz dzieci (czworo) po 3/16 części. Udział męża J. B. po sprowadzeniu do wspólnego mianownika wynosił 4/16, a udziały dzieci po 3/16. W związku z faktem sporządzenia testamentu przez J. B. jego udział do nieruchomości wynoszący 1/2 wraz z odziedziczonym przez J. po zmarłej żonie udziałem wynoszącym 1/4 do drugiej połowy nieruchomości – przeszedł wyłącznie na rzecz M. B..

Tak więc przed działem spadku udziały do całości spadku po obu rodzicach wynosiły odpowiednio w przypadku M. B. 23/32, zaś pozostałych spadkobierców po 3/32- i taki rozkład udziałów wynika wprost z powołanych postanowień Sądu w zakresie stwierdzenia nabycia spadku. Zapisy aktu notarialnego w żaden sposób nie podważają takiego rozkładu udziałów wbrew przekonaniu wnioskodawcy, którego zdaniem (co także wyraził ustnie na rozprawie) zaginał gdzieś udział po ojcu wynoszący 1/4, który ten odziedziczył po żonie A..

Jak stanowi art. 1037 kc § 1. Dział spadku może nastąpić bądź na mocy umowy między wszystkimi spadkobiercami, bądź na mocy orzeczenia sądu na żądanie któregośkolwiek ze spadkobierców. Jeżeli do spadku należy nieruchomość, umowa o dział powinna być zawarta w formie aktu notarialnego - § 2 cyt. art.

Umowa o dział spadku jest więc czynnością prawną, której skutkiem jest przeniesienie objętych spadkiem praw majątkowych na poszczególnych spadkobierców.

Z oczywistych zatem względów nie mogą być stroną takiej umowy osoby nie żyjące w dacie jej zawierania. Stąd też udział spadkowy po zmarłym J. B., który z mocy testamentu odziedziczył M. B. nie mógł być w tym przypadku przedmiotem umownego działu bowiem M. B. musiałby sam od siebie nabywać ten udział. Dlatego też notariusz nie ujęła w akcie zapisów dotyczących tegoż udziału. Nieco mylący może się wydawać zapis w § 3 i §8 umowy notarialnej gdzie jest mowa o 1/2 części jako przedmiotu działu spadku po A. B. tym niemniej zapisy te nie mogą być odczytywane w oderwaniu od pozostałych zawartych w tej umowie – stanowi ona bowiem całość w związku z czym wszystkie jej zapisy są ze sobą powiązane i dopiero odczytywane i analizowane łącznie powinny prowadzić do wyciągania wniosków co do treści dokonanej czynności prawnej. Poprawna wykładnia zapisów z § 3 i 8 wskazuje, że notariusz używając określenia „w skład którego wchodzi udział do 1/2” precyzowała pochodzenie udziałów (jako następców prawnych A. w zakresie jej udziału do nieruchomości wynoszącego 1/2), a nie zakres rozrządzeń poszczególnych spadkobierców w ramach zawartej umowy.

Skoro zatem J. B., Z. B. i M. D. (2) zbyli na rzecz M. B. za kwoty po 25 000 zł swoje udziały, które mieli w spadku po matce (do 1/2) nieruchomości, a M. B. miał swój udział w spadku po matce i odziedziczył także po ojcu udział, który ten odziedziczył po żonie A. – to w swoich rękach skupił wszystkie udziały jakie spadkobiercy mieli w spadku po A.. Niezależnie od tego, jak to wyżej wskazano odziedziczył z mocy testamentu udział po ojcu do pozostałej 1/2. Zatem skupił w swoich rękach wszystkie udziały do spadku po obojgu rodzicach – a to oznacza że całość stała się jego własnością.

Konkludując stwierdzić należy iż dokumenty w postaci postanowień o stwierdzeniu nabycia spadku i akt notarialny –stanowią łącznie dowód potwierdzający tytuł prawny tj **własność** wnioskodawcy do nieruchomości stanowiącej spadek po rodzicach.

Z przytoczonych względów zażalenie jako nieuzasadnione podlegało oddaleniu na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 13§ 2 kpc i art. 397§2 kpc.

SSO Cezary Olszewski SSO Alicja Wiśniewska SSO Elżbieta Iwona Cembrowicz